# Ženske rukotvorine u Bosni i Hercegovini.

Napisao Ivan Zovko.

## Vuna.

Grehota je vunu i maslo na oke prodavati, nego na junđe[1].

*Bojena vuna*, kad se oboji u raznim bojama. — *Buza* je sredńa vuna ni dobra, ni rđava. — *Crna*. Dok se nije znalo za bojeńe, crna je vuna bila spram svilom jednako skupa. — *Češļana*, što se rukama češļa ili „ćušļa". — *Dušekńača*, kojom se dušek ili dušak (posteļa) puni. — *Gargaška*, što se na gargašama (vrsta sprave, kojom se vuna redi) gargaša. — *Grebenina*, što se na grebenima grebena. — *Jarina*, vuna od jańaca, dobra za ćebeta. — *Jastukńača*. Ńom se pune jastuci. — *Matorina* je od velikih ovaca i ovnova. — *Pucana*, koja se puca, a ne češļa. Zove se i *pucarina*.[2] — *Ruduļa*, rudasta vuna. — *Sjerina* je neoprana vuna, dobra za boju modru. U ńoj se dobro oboji raša. I za bolesti je vratne dobra, kad se ugrije i pari ńom, kao što je dobra i za zuboboļu i za uhoboļu. Vrlo peksinaste (prļave) haļine u ńoj se lako peru i operu. — *Stim*, sitna, vrlo mekana vuna. — *Stružina*, koja se sa mješina ili koža struže. — *Tušica* je vodena vuna, koja otpada, kad se vaļaju ili stupaju haļine. — *Vlačuļa* se vlači ili na grebenima, ili na gargašama, ili na oboma tim. — *Zastriž* se zastriza u proļeće i pod jesen.

---

[1] Junđa ili junga jest oka i pô.

[2] Puca se ovako: Na tvrdom daščanom podu pričvrste se dvije 4—5 metra duge, jake uzice; to je pucaļka. Čovjek, koji puca (mutavģija), uzme oba kraja uzice, svaki u jednu ruku, pod uzice podaļe od sebe metne vunu, ili kostrijet, i puca, t. j. dotle snažno i naglo poteže uzice i udara ńima po kostrijeti, dok je kao izgrebena. Hrpa kostrijeti stoji u pucaļki uzicama postrance, pa od ńe uzicom priteže, koliko mu treba pod uzice.

## Kostrijet.

Kakva koza, 'naka i kostrijet.

Kostrijet je: *bijela*, *crna*, *riđa*, *zelena*, *žuta*. — *Debela* je koja se striže, kad su najdebļe koze i jarci (a to je u ono doba godine, kad je vegetacija najbujnija); inače je *mršava*.

## Pređe.

Pređa preļu kaže.

*Bojena*. Pređa se običnije boji, nego vuna. — *Krčica* je krhka (krka) i rastegļiva, jer se dobro ne upreda. — *Kučina* je najgora pređa od najgore vune ili kostrijeti, debelo spredena. — *Osnova* se prede samo za osnovu. — *Potka* se prede samo za potku. — *Povjesma* je od najdebļe i najuređenije vune. — *Prekopreda*. Dvije se pređe zajedno jedna oko druge spredaju. — *Pripreda* se obično dva puta pripreda. — *Suhara*, kad se prede, ne zapļuvava se, nego na suho prede. — *Tankopređa* je najtańa pređa. — *Ubjela* se po suncu i po mrazu bijeli, pa bude kao svila. — *Upreda* se dobro upreda.

## Pamuci.

Mehak kô pamuk.

*Ćage* ili *kńiga* — to je onaj deńčić (omot) pamuka, što se kupi u trgovca. Sad se to ćage raspada i dijeli na *ture* ili *patke*, a ove opet na *kančela*, kojih je obično pet u takvoj jednoj patki. Kančelo opet ima po pet *pasama;* ako li je pamuk debeo, onda može imati samo četiri.

*Bijeļeni* je pamuk, koji se prańem ubijeli. — *Cmigo* se svaki čas trga, cmigav je i krtak. — *Čarapaš*. Od ńega se čarapi ili čorapi pletu. — *Ful* je isto, što i čarapaš. — *Gaćar* se samo za gaće upotrebļuje. — *Gotovac* se gotov ubijeļen kupuje. — *Gušļavac*, kao da je vas zgušļan. — *Ham-* ili *han-pamuk* je vata. Ńime se razne haļine nalažu i podlažu, da budu toplije. I u jorgane (pokrivače) se on meće i nalaže. — *Ibrišim-pamuk* kaže se onom pamuku, koji je najboļi i najtvrđi, a u isto vrijeme najtańi, i dakako najskupļi. — *Isla(h)* je uzvodni pamuk. — *Kafaz* je obični pamuk razne boje. — *Koloz* je najdebļi pamuk za gaće. — *Kučinovac* je najgora vrsta vate, prave kučine. — *Matez* je samo crveni pamuk. — *Melez* je isto, što i koloz. — *Mul-pamuk* je isto, što i gaćar. — *Osnov* je pamuk, kojim se osniva. — *Potkaš*. Nim se potkiva (podatkiva). — *Pripredeńak* je pripreden. — *Prišara* je dobra vrsta

svakog pamuka, kojim se prišariva. — *Ravnik* je vas jednak i ravan. Ima *upredeni* i *neupredeni*. — *Sakaz-pamuk*. To je obični, ni najboļi, ni najgori pamuk; ima *upredeni* i *neupredeni*. — *Škoro* je kao i cmigo, samo što je škorav i ne trga se svaki čas, jer nije plaho krtak (krhak). — *Tira* je dvostruko upredena. — *Tivtik* ili *tiftik* sa meće uz uzvod; ima *upredeni* i *neupredeni*. — *Usnov*. Ńim se usniva (osniva).

Pamuci mogu biti od svake ruke obojeni, a onda se zovu onako, kakva im je boja: žuti, zeleni, modri i t. d., — osim mafeza, jer se tako običnije kaže crvenom pamuku, negoli da mu se veli crveni.

## Konci.

Boļe se i najgorim koncem
zakrpit, nego poderan ići.

*Bajo* je svaki obojeni konac. — *Debļo* je debeli konac. — *Ibrišim* je svileni jedri konac, zato se i veli, kad je što jedro: „Jedro kô ibrišim." — *Kaničar*. Od ńega se kanice uopće pletu. — *Laneni* je iz lana. — *Neupredeni* nije upreden, ili je samo malo upreden. — *Pamučni* je od pamuka. — *Polutak* nije iz jedne samo građe, nego ima u ńemu pola, recimo, pamuka, a pola vune. — *Prteni* je, što i pamučni. — *Punak* je svaki puni, jedri konac. — *Sukneni* je iz vune. — *Svileni* je isto, što i ibrišim. — *Tableńak* je, što se u table meće, te se ńime vas fes prekrije. Table nose ženskadija. — *Taneńak* je tanki konac uopće. — *Tel* je najtańi konac. — *Tiliprik* je najboļi pamučni konac. — *Turik* je nešto podebļi od ibrišima. — *Upredeni* se ponovo, kad se kupi, opet uprede. — *Usukani*, koji se među dlanima usukiva, kad se hoće ńime štogod šiti. — *Vezni* je svaki konac, kojim se veže. — *Vlaše*. Taj nije odviše jedar. — *Vuneni* je isto, što i sukneni. — „*Za kite*". Od toga bi se otprije pravile kite i nosile na fesu, dok se nijesu počele gotove hazur napravļene kupovati. — *Zlatni* je konac, tokorse (tobože) iz zlata.

## Bezi (bezovi).

Teško kući, u kojoj se stan ne čuje.

Hoće se dosta muke i zaposlice (truda), dok se hasur (svršena, dogotovļena) košuļa obuče. Samo dok se bez satka i otka, koliko vaļa muke vidjeti. Najprije treba novaca, pa onda otići u čaršiju, kupiti pamuk, razmotati ga, povaditi mu ture, iscijepati mu kančela. Zatijem vaļa pobrojiti, koliko ima kančela, jer treba znati, da na

svako kančelo dolazi po aršin gotova beza, kad se otka, premda se može na sto kanćela još 5—10 aršina kao viška dobiti. Poslije toga se pamuk suče, onda snuje i broji po pasmima, zatijem skine sa snovača i navije, pa se uvede u nita i u brdo, onda poveže i počne tkati. Ako je puno pamuka na stanu sastavļeno (otprilike sto i više aršina), tada se radi lagļeg posla bez na krpe, kako se koja otka, onako i otkida, te u svakoj krpi po prilici bude 20—25 aršina.

*Bez u dva nita*, obični, prosti bez. — *Bez u četiri nita*, koji se prišaruje u svakakve šare, bilo od bojena, bilo od nebojeņa pamuka, te se još mogu po ńemu i razne kutije sklapati. — *Bez na jednu dasku*. Kod ńegova se tkańa priberu po dva, tri, četiri zupca [1] na prste, a po dva ili tri, četiri pod prste, to je već kako tko hoće i koliko hoće zubaca. — *Bez na dvije daske*. Kad se jedna zijev pribere, to je jedna daska, a kad se druga ili dońa zijev pribere, to je druga daska, pa se onda različito prišariva. — *Biser-niza bez* ima dva zupca debelog, a tri zupca tankog pamuka. — *Česti bez*, koji je u gusto otkan. — *Čibuk-bez* je od pet, šest, sedam zubaca debelog, a deset do dvanaest tankog pamuka. — *Čibuk-ćere* isto je kao i čibuk-bez, samo što su mu po sredini čibuci, a ne kao u čibuk-beza po kraju. — *Čibuk-uzvod* jednako je, što i čibuk-bez. — *Ćereće*, u ńemu je jedan kamiš osnove, a jedan uzvoda. — *Ćeten-bez* je od ćetena ili lana. — *Debeli bez*, nešto debļe otkan, nego obični. U ńemu je debeli pamuk. — *Inošńi bez* ima dva zupca debelog, a dva tankog pamuka, pa onda opet dva debelog, a deset ili petnaest tankog, i tako se to, kao i s početka daļe reda (ponavļa). — *Kafez-bez* je „u kafez otkan“, a to je od dna do četeri nita, po kojem imadu kao neke kutije. — *Konopļak* je bez od konopļe. — *Laneńak* je, što i ćeten-bez. — *Melez*, u ńemu je samo osnova i potka brez išta drugog, te je taki bez sade (samo, čisto) platno. — *Oplata* je najgori i najjeftiniji bez, jer je od samijeh kučina opreden i otkan, premda se može pamukom uzvesti, što obično i biva, jer se inače kučine trgaju, kako nijesu ravno opredene — a onda sasvijem kučinama potkati. — *Pamučńak* je uopće svaki bez, koji je od pamuka. — *Prlitani bez*, po ńemu se tkaju razne grane, da što ļepši bude. — *Prosuto ćereće*, u ńemu je jedan zubac debelog, tri tankog, opet jedan debelog, tri tankog, opet jedan debelog, tri tankog, zatijem šest tankog, a četiri debelog pamuka, onda se opet sve obreda (ponovi). — *Rijetki bez*, koji nije u gusto, nego u rijetko otkan. —

---

[1] Zubac je ono, kad se jedna žica pamuka (nit) uvede u nita, a dvije u brdo.

*Riļ* je najtańi bez sa svilenim uzvodom. — *Sadeluk* je kao i melez, samo što je tińi (tańi). — *Sakaz* je dobio ime po sakaz-pamuku. — *Sitni bez* je od dva zupca tankog pamuka, a od jednog zupca debelog. — *Svilenik bez,* svileni, to jest uzvod mu je svilen, a potka i osnova od tankog pamuka. — *Uzgrebnik* ili *izgrebnik bez* je laneni. — *Uzvod* je bez, u kome je jedna kanica osnove, a jedna uzvoda, i to samo oko kraja. — *Talasija* je vrsta beza, u kom su dvije žice osnove, a jedna uzvoda. — *Tulbet* je kupovni bez kao i ćember, te bi se prije od mala malo od ńih košuļe krojile, nego bi se najviše za vezeńe čevrma, kao i drugih raznih stvari kupovali. — *Zlatalik.* Više ga danas i nema. To je bio najskupļi bez, jer su u ńemu bili čibuci ili vodice (zubac jedan ili dva zlata svile i t. d.) zlatne, a između ńih najtańi pamuk.

## Čohe (čoje).

Kako se je lako udario,
Mor mu čoha pršće na koļenu.

„Čohu derati“ značilo je otprije gospodstvo provoditi. Tko je mogao čohu derati, nije mu se trebalo ni za što brinuti, nego nogu preko noge pa uživaj! Nesamo da svak nije mogao čohu derati, nego i nije smio. Čohu derati i nositi mogla je samo odličnija čeļad. Pa se i pravo reklo u onoj poslovici: „Spram čohom se i osim čohe mnogo nešta hoće.“ Obično je bivalo, tko bi čohu derao, i końa bi jahao. A opet od sviju čoha crvena je čoha imala prvenstvo. Zato ako bi se o kome počelo govoriti i ńegovo bogatstvo iznositi, reklo bi se: „Dosta ga je samo viđeti; vas je u crvenu čohu ogrezô.“ — A danas? Svak može čohu nositi. Nitko mu se ne će tome narugati, bar ne će u oči.

*Bojađik,* debela, ne baš najčiborastija (najļepša) crvena čoha. — *Crvena (crļena),* sva je crvena kao ista istata krv. — *Golubija,* golubińe boje. — *Isplava,* svaka čoha, koja brzo pusti na svojoj boji, isplavi. — *Jergovanija, jorgovanija,* u ńoj se boja jergovani. — *Kahvajija,* boje kao kahva. — *Klašńe.* Premda baš ne spadaju među čohu, ali kako se obično veli: „klašńe su seļačka čoha“ — to ih ovdje i uvrstismo. O ńima i poslovica ima: „Skini keńcu klašńe, keńcu lašńe.“ — *Kuršumija* je kuršumi (kao tane, dakle olovne) boje. — *Lepirica,* najtańa čoha. — *Mavi-čoha* je boje mavene. — *Mor-čoha* najskupļa je i najmutebernija (najprikladnija). Čini se, kao da junak i nije smio i htio druge čohe na sebi vidjeti, negoli mor-čohu. — *Padva,* najdebļa čoha. — *Polusaja,* ni najboļa ni najgora,

onako nešto sredńe. — *Saja* je dobra i pribrana čoha. — *Saksa* je sredńa žalost (biva ni plaho dobra, ni plaho rđava). — *Talir*, na ńoj je dagma (kao pečat) kao talir, slična taliru. — *Višńevija*, kao višńeve boje. — *Zejtunija* je zejtuni (poput uļa) boje. — *Zelena čoha* je uopće kod muslomanâ najmilija i u neku ruku sveta boja. Naš bosanski musloman, ako ništa drugo ne može imati na sebi od zelene čohe, ono će bar oko sebe oviti ili zeleni pas, ili će guńac zelenom čohom optočiti, ili šta već bilo će on na se zeleno udriti. — Inače čohe mogu biti još i drugih raznih boja.

## Širiti.

Od podlanice na ńoj širit.

Više od nakita i od gizde, nego od šta drugoga udaraju se različiti širiti po raznijem haļinama, da budu što viđenije. Širiti su neka vrsta vrpica ili pantlika.

*Kere* su vrsta čipaka, ako se može tako reći; mogu biti šire i uže. — *Krivucan*, vas je zmijuļavo izrađen, kao kad ide zmija pa se tijelom krivuca. — *Ojma* je što i „krivucan". — *Prteńak* je od pamuka izrađen. — *Sevlija* je širit, što se samo oko fesa nosi. — *Strumbam* je bijeli širit, po kome je zlato; inače još širiti mogu biti različitih boja, te im je i samo ime kao žuti, zeleni, maveni i t. d. širit. — *Sukneni* je vuneni, koji je od vune. — *Svileni* je od svile. — *Zlatni*, u kome je zlato.

## Čiti.

Debel pod rukom kô ista koža.

Među čite pripada sve ono, od šta se ponajobičnije kroje gorńe haļine, kao anterija, ječerma i t. d. Čiti mogu biti od svake vrste boja i na razne načine izrađeni. Je li koji čit dobar, kuša se pod rukom, ali uvijek nije najboļi onaj, koji je pod rukom najdebļi.

*Atlas-čit* je dobar čit, jer se čini kao svilen i prelijeva se prema suncem. — *Citabija* je čit, koji je svilom prišaran. — *Ćirišlija*, u kome ima puno ćiriša (štirke) pa se i čini, da je debel, ali kad se opere i ćiriš iz ńega ode, ostane rijedak. — *Đezija* po svojoj lijepoj boji tako je prozvan, jer dok nije inla (varka) i u čite kao i u sve druge udrila, nije đezija lako gubila svoje boje. Što bi se god više nosila i prala, boja bi joj nekud ļepše izgledala. — *Kutnija*, osnova joj je od vunene svile, a potka od mavenog pamuka, te su još po ńoj strike od bijele svile. — *Makazalija*, starinski čit, po kome su bile šare kao makaze (nožice). — *Pamuk-čit*, u ńemu je

gotovo najgori pamuk. — *Polusvila*, u ńoj je napola pamuk, napola svila. — *Šam-alaǵa*, i u ńe je osnova svilena, a potka maveni pamuk i uzvedena sa svakojakim šarama. — *Šamka* je što i „šam-alaǵa“.

## Basme.

Zene najviše upotrebļuju basmu i od ńe kroje razne stvari. Kađ uopće što kupuju, a najskoli basme, na sto ih načina kušaju, dok izaberu, koja je najboļa. Sad ih zahukujivaju, da vide, kakve će biti pod parom (dahom), sad ih malo okvase pa o što bijelo taru, da vide, hoće li boju izgubiti, sad opet izvlače iz ńih pri kraju razne konce pa ih onda trgaju, da vide, jesu li kako tvrdi i t. d. Sad, kađ je već izabrana i begenisana basma ili kakva bilo roba, počnu se *ciganiti* i *ceńkati* na paru. Čas će trgovcu pokuditi robu, da mu ne vaļa, čas da je gńila i trula, čas da će isplaviti, čas opet da je netvrda i t. d., pripisuje i privezuje, dok se već jedared pazar ne sklopi.

*Atlas* je safi (posve) crn i sjajan. — *Atlas-basma* sjaji se kao da je svilena, po ńoj mogu biti svakakve grane. — *Basma-čit* niti je sama basma, niti je sama čit, nego mješavina oboga. — *Dibek (dibet)* je sade (samo) jedne boje, po ńemu nema grana ni šara, nego, ako je crven, crven je vas, ako je zelenkast, zelenkast je vas. — *Dimijaluk*, platno bez ikakvih šara i gizda. (*Debeli* dimijaluk najdebļi je; *modri*, kao čivit; *mrki*, crni). — *Ǵanfez* je vas od svile i potka i osnova, ni po ńemu nema grana ni šara. — *Junlija*, *jun-basma* je tanana basma sa šarenim granama. — *Kadifa* ima osnovu pamučnu, a potku svilenu. — *Krmez-basma* sva je crvena, sa sitnim grančicama. — *Kumaš* je sličan ǵanfezu. — *Muhaǵer-basma* otišla je sva na grančice. — *Pikat (pike)-basma* tanka je kao vala (platno, po kom se veze). — *Preļevača* vuna je i svila u ńoj, te po dvije boje prelijeva. — *Raša* je suknena i bez grana. — *Salangur*, platno vrlo tanko, nešto ipak debļe od vale, po ńemu se veze. — *Sauk-basma*, najtańa je basma. — *Stan-pogled* je svilen i zlatan, grane su mu i šare zlatne, a drugo je sve svila. — *Šalakija* je vunena, a može je biti od svake ruke boje, ali u jednom topu samo je jedne boje, u drugom opet druge, i tako to ide daļe. — *Šamat(a)* je dobra vrsta basme, pa i u pjesni momče pjeva djevojci: „Kad te vidim u šamati, čini mi se moja mati.“ — *Šejtan-basma* vrlo je pejikli (gospodska, lijepa) i zanošļiva te se sjaji. — *Šika* je čista bez ikakvih grana. — *Vunica* je što i šalakija.

gotovo najgori pamuk. — *Polusvila*, u ńoj je napola pamuk, napola svila. — *Šam-alaǵa*, i u ńe je osnova svilena, a potka maveni pamuk i uzvedena sa svakojakim šarama. — *Šamka* je što i „šam-alaǵa“.

## Basme.

Zene najviše upotrebļuju basmu i od ńe kroje razne stvari. Kađ uopće što kupuju, a najskoli basme, na sto ih načina kušaju, dok izaberu, koja je najboļa. Sad ih zahukujivaju, da vide, kakve će biti pod parom (dahom), sad ih malo okvase pa o što bijelo taru, da vide, hoće li boju izgubiti, sad opet izvlače iz ńih pri kraju razne konce pa ih onda trgaju, da vide, jesu li kako tvrdi i t. d. Sad, kađ je već izabrana i begenisana basma ili kakva bilo roba, počnu se *ciganiti* i *ceńkati* na paru. Čas će trgovcu pokuditi robu, da mu ne vaļa, čas da je gńila i trula, čas da će isplaviti, čas opet da je netvrda i t. d., pripisuje i privezuje, dok se već jedared pazar ne sklopi.

*Atlas* je safi (posve) crn i sjajan. — *Atlas-basma* sjaji se kao da je svilena, po ńoj mogu biti svakakve grane. — *Basma-čit* niti je sama basma, niti je sama čit, nego mješavina oboga. — *Dibek (dibet)* je sade (samo) jedne boje, po ńemu nema grana ni šara, nego, ako je crven, crven je vas, ako je zelenkast, zelenkast je vas. — *Dimijaluk*, platno bez ikakvih šara i gizda. (*Debeli* dimijaluk najdebļi je; *modri*, kao čivit; *mrki*, crni). — *Ǵanfez* je vas od svile i potka i osnova, ni po ńemu nema grana ni šara. — *Junlija*, *jun-basma* je tanana basma sa šarenim granama. — *Kadifa* ima osnovu pamučnu, a potku svilenu. — *Krmez-basma* sva je crvena, sa sitnim grančicama. — *Kumaš* je sličan ǵanfezu. — *Muhaǵer-basma* otišla je sva na grančice. — *Pikat (pike)-basma* tanka je kao vala (platno, po kom se veze). — *Preļevača* vuna je i svila u ńoj, te po dvije boje prelijeva. — *Raša* je suknena i bez grana. — *Salangur*, platno vrlo tanko, nešto ipak debļe od vale, po ńemu se veze. — *Sauk-basma*, najtańa je basma. — *Stan-pogled* je svilen i zlatan, grane su mu i šare zlatne, a drugo je sve svila. — *Šalakija* je vunena, a može je biti od svake ruke boje, ali u jednom topu samo je jedne boje, u drugom opet druge, i tako to ide daļe. — *Šamat(a)* je dobra vrsta basme, pa i u pjesni momče pjeva djevojci: „Kad te vidim u šamati, čini mi se moja mati.“ — *Šejtan-basma* vrlo je pejikli (gospodska, lijepa) i zanošļiva te se sjaji. — *Šika* je čista bez ikakvih grana. — *Vunica* je što i šalakija.

## Gajtani.

Troje se u glavnom kod gajtana pazi: kakve su boje (crvene, žute, crne i t. d.), koliko debeli, i, najvažnije, materija, iz koje su, kao na pr. svila, pamuk, zlato i vuna.

*Bućma* je usukani debeli pamuk, nije pravi ni gajtan. — *Dvanestel* (dvanaest-tel), slabija sorta gajtana. — *Đeum*, sredńa vrsta gajtana. — *Eliš*, dosta dobar gajtan, ako je samo pravi eliš. — *Gajtanija* i nije pravi gajtan, nego pristaje za gajtanom, tamam kô Cigani za Turcima. — *Gekinovac*, ponajlošiji i ponajslabiji gajtan. — *Jalanija-gajtan*, u kome je krivo zlato, pokrvavi. — *Mostra debela:* vrsta debeloga gajtana; *tanka*: vrsta tankog gajtana; *pletena*: nije pravi gajtan, nego se prešiva uz gajtan. — *Pamučni gajtan*, u kome je pamuk. — *Po bakru* je bakarasuz, u ńemu ima bakra. — *Po madi*, u kom ima made. — *Po srmi*, kad se stopi u vatri, od ńega bude žežena srma. — *Svileni gajtan*, u ńemu je svila. — *Šesnestel* (šesnaest-tel), poboļi je od dvanestela. — *Vuneni gajtan* je od vune. — *Zeh* ili *zejh* nije baš pravi gajtan, više je odebļe upredeni svileni konac. Priča se, kad bi otprije kojega pašu ili valiju ili koga bilo odličnika car na smrt osudio, poslao bi mu malo zeha ili kakva bilo svilena gajtana i malo otrova. A to bi značilo, da sam izabere, od koje mu je smrti lagļe i draže umrijeti. Tu bi pogodnost samo oni iskusili, koji su bili za cijeloga svog života u carskoj milosti, inače ih se ne bi pitalo, od koje smrti najvole umrijeti. — *Zlatni* je *gajtan* od zlata, to jest lice mu je bar od zlata, on je i najskupļi.

## Guńi.

*Čobańaci*, koje čobani nose i ńima se prekrivaju. — *Ćebeta*, ļepši guńi. — *Mutapi*, od kostrijeti. — *Nestupani*, koji nijesu u stupi bili. — *Neuvaļani*, koji nijesu uvaļani. — *Podmeci*, što se podmeću końu pod samar, da ga ne žuli. — *Pokrovci*, ńima se koń po samaru pokriva. — *Posapńaci*, što idu od samara pa końa po sapima do repa obično prekrivaju. — *Sojaci*, što se na sohama tkaju. — *Stanaci*, koji se na stanu tkaju. — *Stupani*, bili su u stupi. — *Vaļani* su uvaļani.

## Čorapi (čarapi [1]).

*Bozavci*, od kostrijeti. — *Čaršinski*, što se u čaršiji kupuju. — *Dječińi*, što su za djecu. — *Do koļena*, što idu do koļena. — *Domaći* se kod kuće sebi a po sebi pletu, najdurećniji (najtrajniji)

---

[1] Riječ „bječve" rjeđe se čuje.

su. — *Dramaluci* su najboļi i najskupļi čorapi; prije su se kao i svila na drame prodavali, od toga su tako i prozvani. — *Dugi* su nešto kraći od „do koļena“. — *Gatački*, prozvani po Gacku. — *Ićelski*, sapińu se na kukac oko nogu. — *Kļečke*, ženski čorapi, nekako romboidno pleteni. — *Kupovni*, što i čaršinski. — *Mali*, kratki. — *Mehki*, vrlo su mekani. — *Na grane*, imadu po ńima šare kao grane. — *Na porub*, što se pletu jednom iglom. — *Napršńaci*, samo se na prste po drugijem čorapima natiču (obuvaju). — *Na rastriž*, rastrižene su sa strane sve do podno članka. — *Na sve igle*, te su pletene na svijeh pet igala. — *Pamučni* su od pamuka. — *Pazarija*, najgori kupovni čorapi i najnedurećniji. — *Potplitńaci*, stari čorapi, koji su potpleteni, te se opet mogu nositi. — *Šareńaci*, šareni su na prstima i petama, jer tu se uplete drugojačije bojadisana materija. — *Vuneni*, od vune.

---